

ГАРЧИГ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ	2
ХОЁР. СИСТЕМИЙН ОРОЛЦОГЧ	2
ГУРАВ. ТӨЛБӨР ТООЦОО ГҮЙЦЭТГЭХ	3
ДӨРӨВ. АЖИЛЛАХ ХУВААРЬ	4
ТАВ. ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДАРААЛЛЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ	5
ДОЛОО. ТӨЛБӨР ТООЦООГ ЗОГСООХ	6
НАЙМ. БАНКСҮЛЖЭЭ СИСТЕМД АШИГЛАГДАХ МЭДЭЭНИЙ ТӨРӨЛ БА КОД	6
ЕС. СИСТЕМИЙН НУУЦЛАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ	7
АРАВ. ТАСРАЛТГҮЙ АЖИЛЛАГАА	8
АРВАН НЭГ. СИСТЕМИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, ХЯНАЛТ	9
АРВАН ХОЁР. ХӨЛС, ШИМТГЭЛ	9
АРВАН ГУРАВ. МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ	9
АРВАН ДӨРӨВ. ХАРИУЦЛАГА	9

ИХ ДҮНТЭЙ ТӨЛБӨРИЙН СИСТЕМИЙН ДҮРЭМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү дүрмийн зорилго нь Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5.1.5 дахь заалт, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.3 дахь заалт, 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсгийн дагуу Их дүнтэй төлбөрийн систем (цаашид “Банксүлжээ систем” гэх)-ээр төлбөр тооцоо гүйцэтгэхтэй холбоотой хийгдэх үйл ажиллагаа, оролцогчийн үүрэг хариуцлагыг тодорхойлох, үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт тавих харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Банксүлжээ систем нь хэрэглэгчийн болон оролцогч хоорондын их дүнтэй гүйлгээний төлбөр тооцоог нэг бүрчлэн бодит цагийн горимд гүйцэтгэж буй Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 5.1.3-т заасан төлбөр тооцооны систем байна.

1.3 Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрмийг зөвхөн Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт дагаж мөрдөнө.

ХОЁР. СИСТЕМИЙН ОРОЛЦОГЧ

2.1. Банксүлжээ системийн оролцогч (цаашид “оролцогч” гэх) нь Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Үнэт цаасны клирингийн болон Төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд, Хадгаламжийн даатгалын корпораци, банк, банкны эрх хүлээн авагч, клирингийн системүүд зэрэг Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 5.1.8-д заасан, дараах шаардлагыг хангасан этгээд байна.

2.2.1. Монголбанкнаас тухайн этгээдийн гүйлгээ болон төлбөр тооцоог Банксүлжээ системээр дамжуулах шийдвэрийг гаргасан байх;

2.2.2. Монголбанкинд харилцах данс нээлгэсэн байх;

2.2.3. Монголбанктай “Их дүнтэй төлбөрийн системийн оролцогчтой байгуулах гэрээ”-г байгуулсан байх;

2.2.4. Банксүлжээ системд шууд холбогдсон байх;

2.2.5. Монголбанкнаас оролцогч тус бүрийг ялгах зорилгоор олгодог БИК код, банк кодыг авсан байх;

2.2.6 Банксүлжээ системийн тестийн серверт холбогдож, тестийг хийсэн байх;

2.2. Оролцогч нь Монголбанкнаас тавьсан техникийн шаардлагыг бүрэн хангаж, дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ:

2.2.1. Банксүлжээ систем рүү илгээж буй гүйлгээ бүрд хүлээн авагчийн дансны нэр, дансны нэгдсэн дугаарлалт (IBAN), оролцогчийн нэр, мөнгөн дүн, гүйлгээний утга зэрэг мэдээллийг тодорхой заасан байна.

2.2.2. Төлбөр гүйцэтгэгч оролцогч нь Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 5.1.10-т заасан этгээд болох хэрэглэгчийн гүйлгээг өөрийн системд оруулснаас хойш 1 (нэг) цагийн дотор Банксүлжээ системд илгээнэ.

2.2.3. Төлбөр хүлээн авагч оролцогч нь Банксүлжээ системээр хүлээн авсан гүйлгээг 1 (нэг) цагийн дотор хэрэглэгчийн дансанд тусгана.

2.2.4. Их дүнтэй гүйлгээг зөвхөн өөрийн төв салбараар дамжуулан Банксүлжээ системд илгээж, хүлээн авна.

2.2.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн системдээ “Дамжуулалтын данс” гэсэн пассив шинжтэй дансыг нээж, зөвхөн Банксүлжээ системээр дамжуулан илгээсэн болон хүлээн авсан, цуцлагдсан, буцаагдсан гүйлгээний бүртгэлийг хийх ба хаалтын цагаас хойш ирсэн гүйлгээг тус дансанд бүртгэж, дараагийн ажлын өдрийн эхний гүйлгээнд оруулна.

2.2.6 Дүрмийн 2.2.5-д зааснаас бусад төрлийн гүйлгээг дамжуулалтын дансанд бүртгэхийн хориглоно.

2.2.7. Дансны нэгдсэн санд бүртгэсэн хэрэглэгчийн нэр, данс, дахин давтагдашгүй мэдээллийг ашиглан гүйлгээ хийнэ.

2.2.8. Дансны нэгдсэн сантай холбоотой үйл ажиллагааг “Автомат клиринг хаус системийн дүрэм”-ийн дагуу зохицуулна.

2.2.9. Нэр, данс зөрсөн эсвэл орлого хүлээн авах боломжгүй, зогсолт хийгдсэн, хаагдсан дансны дугаар бүхий гүйлгээг хүлээн авсан бол 1 цагийн дотор буцаалтын гүйлгээг хийх ба буцаалтын гүйлгээг хүний оролцоогүй (автоматаар) үүсгэж, Банксүлжээ системийн рас.004 мэдээний төрлийн дагуу дамжуулна.

2.2.10. Нэр, данс зөрсөн эсвэл орлого хүлээн авах боломжгүй, зогсолт хийгдсэн, хаагдсан дансны дугаар бүхий гүйлгээнээс бусад гүйлгээг буцаалтын гүйлгээгээр дамжуулахгүй байх нөхцөлийг хангаж ажиллана.

2.2.11. Банксүлжээ системийн цаг хаагдахаас өмнө буцаалтын гүйлгээг энэ журмын хүснэгт 1-т заасан цагийн хуваарийн дагуу тухайн өдөрт багтаан дамжуулна.

2.2.12. Хэрэглэгчийн гүйлгээг саатуулснаас үүссэн хохирол, торгуулийг тухайн гүйлгээг саатуулсан тал хариуцна.

2.2.13. Буцаалтын гүйлгээнээс Монголбанк болон оролцогч шимтгэл тооцож авахгүй.

2.3. Клирингийн системийн зөвшөөрөл авсан этгээд нь Монголбанкнаас тавьсан техникийн шаардлагыг бүрэн хангаж, дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ:

2.3.1 Банксүлжээ системд төлбөр тооцооны данс нээлгэж, тухайн дансаар клирингийн гүйлгээг дамжуулна.

2.3.2 Энэ журмын 2.3.1-т заасан төлбөр тооцооны дансанд өөрийн оролцогчдын болон бусад клирингийн системийн төлбөр тооцоог цэвэршүүлсэн дүн нь тэг төгрөг байхаар дамжуулна.

ГУРАВ. ТӨЛБӨР ТООЦОО ГҮЙЦЭТГЭХ

3.1. Банксүлжээ системээр дараах гүйлгээг дамжуулна:

3.1.1. Хэрэглэгчийн их дүнтэй төгрөгийн гүйлгээ;

3.1.2. Оролцогч хоорондын төгрөгийн болон гадаад валютын гүйлгээ;

3.1.3. Оролцогчийн төлбөрийн чадварыг хангуулахтай холбоотой хийгдэх банк хоорондын зээл, хадгаламж, репо арилжаа, овернайт репо санхүүжилт;

3.1.4. Овернайт хадгаламж;

3.1.5. Бэлэн мөнгөний чек, үнэт цаас, аккредитивтай холбоотой гүйлгээ;

3.1.6. Клирингийн системийн үр дүнгийн төлбөр тооцоо;

3.1.7. Орон нутаг дахь банкны салбарууд төв салбараас бэлэн мөнгөний зузаатгал авах болон өгөх гүйлгээ.

3.2. Гүйлгээний дүнгээс үл хамааран Банксүлжээ системээр оролцогч хоорондын дараах валютын гүйлгээг тухайн оролцогчийн Монголбанкнаас дээрх валютын харилцах дансаар дамжуулж болно:

3.2.1. Валютын харилцах, хадгаламж байршуулах;

3.2.2. Данс зузаатгал;

3.2.3. Харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хийгдэх валют арилжааны гүйлгээ;

3.2.4. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн үнэт цаас худалдах, худалдан авах гүйлгээ;

3.2.5. Зээл, зээлийн хүүг өгөх, авах, эргэн төлөх;

3.2.6. Санхүүгийн үүсмэл хэрэгсэлтэй холбоотой валютын гүйлгээ.

3.3. Монголбанк нь оролцогчийн харилцах данснаас зөвхөн дараах тохиолдолд зарлагын гүйлгээ хийнэ:

3.3.1. Тухайн оролцогч зөвшөөрсөн;

3.3.2. Клирингийн системийн үр дүнгийн төлбөр тооцоог гүйцэтгэх;

- 3.3.3. Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаал, шийдвэр гарсан;
- 3.3.4. Шүүхийн шийдвэр гарсан;
- 3.3.5. Улсын байцаагчийн шийтгэврийн хуудсыг Санхүү, бүртгэлийн газарт өгсөн;
- 3.3.6. Монголбанкинд тушаасан бэлэн мөнгөний илүүдэл, дутагдлын акт гарсан.
- 3.4. Оролцогч нь энэхүү дүрмийн 3.1, 3.2-т заасан гүйлгээг Хавсралт 1-т заасны дагуу гүйлгээний зориулалтаар ангилж илгээнэ.
- 3.5. Оролцогч нь энэхүү дүрмийн 3.1.1-д заасан хэрэглэгчийн их дүнтэй гүйлгээг Хавсралт 1-т заасан гүйлгээний суваг болон зориулалтаар ангилж болно.
- 3.6. Монголбанкнаас илгээсэн оролцогчийн харилцах данстай харьцах болон энэ дүрмийн 3.1.2-3.1.7, 3.3-т заасан гүйлгээг Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар баталсан бодит цагийн горимоор дамжих бага дүнтэй гүйлгээний дүнгийн дээд хязгаарыг үл харгалзан Банксүлжээ системээр дамжуулна.
- 3.7. Банксүлжээ системээр дамжих гүйлгээ бүр үл давтагдах дугаартай байна.
- 3.8. Банксүлжээ систем нь зөвхөн тухайн ажлын өдрийн /current Value Date/ гүйлгээний төлбөр тооцоог гүйцэтгэх бөгөөд өөр өдрийн төлбөр тооцоог гүйцэтгэхгүй.
- 3.9 Банксүлжээ систем нь Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 93.3-т заасны дагуу оролцогчийн дансны зарлагын гүйлгээг битүүмжилнэ.
- 3.9. Шаардлагатай тохиолдолд Банксүлжээ систем дээр оролцогчийн тусгай дансыг нээж болно.
- 3.10. Оролцогчийн тусгай данс нь дараах хүрээг хамарна:
- 3.10.1. Репо хэлэлцээрийн төлбөр тооцооны тусгай данс;
- 3.10.2. Улсын нөөц, сан байршуулах тусгай данс /Засгийн газар, Сангийн яам/;
- 3.10.3. Улсын гаалийн ерөнхий газрын тусгай данс;
- 3.10.4. Заавал байлгах нөөцийн данс;
- 3.10.5. Бусад шаардлагатай данс
- 3.11. Энэ дүрмийн 3.2-т заасан валютын харилцах дансаар зөвхөн оролцогч хоорондын гадаад валютын гүйлгээг дамжуулах бөгөөд хэрэглэгчийн гадаад валютын гүйлгээг дамжуулахгүй.
- 3.12. Банксүлжээ системээр төлбөр гүйцэтгэгч оролцогчийн харилцах данснаас дебит гүйлгээ, төлбөр хүлээн авагч оролцогчийн харилцах дансанд кредит гүйлгээг нэгэн зэрэг хийсэн даруйд тухайн төлбөр тооцоог эцсийн бөгөөд үл буцаагдах гэж тооцно.
- 3.13. Банксүлжээ системд оролцогчийн данс, БИК код, банк кодын жагсаалтыг Монголбанкны цахим хуудсанд байршуулна.

ДӨРӨВ. АЖИЛЛАХ ХУВААРЬ

- 4.1. Банксүлжээ систем нь ажлын өдрүүдэд дор дурьдсан цагийн хуваарийн дагуу ажиллана.

Хүснэгт 1. Цагийн хуваарь

Д/д	Үйл явц	Ажиллаж эхлэх цаг-Гүйлгээ дамжуулах хугацаа дуусгавар болох цаг	Төгсөх-Систем хаах цаг
1	Өдөр нээгдэх		09.00
2	Овернайт хадгаламжийг буцаах, түүний хүүг төлөх, овернайт репо санхүүжилт төлөх гүйлгээ	09.00	09.10
3	Гүйлгээ дамжуулах	Хэрэглэгчийн гүйлгээ (расс.008)	09.10
			16.30

	Оролцогч төгрөгийн (pacs.009)	хоорондын гүйлгээ	09.10	17.10
	Оролцогч валютын (pacs.009)	хоорондын гүйлгээ	09.10	17.10
	Буцаалтын (pacs.004)	гүйлгээ	09.10	17.10
4	Гүйлгээ дамжуулалт зогсох Дараалалд буй гүйлгээг цуцлах		17.10	17.11
5	Овернайт репо санхүүжилт, овернайт хадгаламжийн гүйлгээ дамжуулах		17.11	17.30
6	Гүйлгээ дамжуулалт зогсох Дараалалд буй гүйлгээг цуцлах Дансны хуулга илгээх Гүйлгээ архивлах		17.30	18.00
7	Өдөр өндөрлөх		18.00	

4.2. Банксүлжээ системийн гүйлгээ дамжуулах хугацаа дуусгавар болсноос хойш төлбөр дамжуулах зорилгоор цаг сунгах хүсэлт ирүүлсэн тохиолдолд Монголбанкны Төлбөр тооцооны газрын захирал шийдвэр гаргаж, холбогдох газарт мэдэгдэнэ. (Хавсралт 2)

4.3. Цаг сунгаж гүйлгээ дамжуулж байгаа тохиолдолд гүйлгээ хийж байгаа банкны Монголбанкинд байршуулсан овернайт хадгаламжийн гүйлгээг дараах тохиолдолд цуцална:

4.3.1. Тухайн гүйлгээг хийснээр банк нь заавал байлгах нөөцийн шаардлагыг хангаж чадахгүйд хүрсэн;

4.3.2. Тухайн банкны дансны үлдэгдэл гүйлгээ хийхэд хүрэхгүй болсон.

4.4. Цаг сунгаж гүйлгээ дамжуулсан тохиолдолд “Монголбанкны үйлчилгээний хөлс, шимтгэлийн ерөнхий нөхцөл”-ийн 1.1-т заасан шимтгэлийг гүйлгээ тус бүрээс тооцно.

4.5. Монголбанкны газар, нэгжээс зөвхөн техник, программ хангамжийн доголдол, саатал, системийн алдаанаас шалтгаалан, эсвэл алдаатай гүйлгээ залруулах зорилгоор улиралд дээд тал нь 2 удаа цаг сунгах хүсэлт гаргаж болно.

4.5.1. Хүсэлтийг зөвхөн тухайн газар, нэгжийн захирал гаргаж, Хавсралт 2-т зааснаар цаг сунгах шалтгааныг дэлгэрэнгүй бичиж, Төлбөр тооцооны газарт хүргүүлнэ.

4.6. Байгалийн давагдашгүй хүчин зүйл (үер, ус, гал, газар хөдлөлт гэх мэт) болон зэвсэгт мөргөлдөөн, улс, оронд тогтоосон онцгой байдал зэрэг урьдчилан таамаглах боломжгүй нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн шийдвэрээр энэ дүрмийн 4.1-т заасан цагийн хуваарийг мөрдөж ажиллахгүй байж болно.

ТАВ. ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДАРААЛЛЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ

5.1. Оролцогчийн харилцах дансны үлдэгдэл хүрэхгүй тохиолдолд тухайн оролцогчийн илгээсэн гүйлгээг Банксүлжээ систем нь “Эрэмбэ+FIFO” зарчмын дагуу дараалалд оруулах бөгөөд тус дараалалд байгаа гүйлгээг систем нь ажлын өдрийн 17 цаг 10 минутад цуцална.

5.1.1. Дараалал нь тухайн оролцогчийн харилцах дансан дахь үлдэгдэл хүрэхгүйн улмаас төлбөр тооцоо хийгдээгүй хүлээгдэж байгаа гүйлгээний жагсаалт байна.

5.1.2. Эрэмбэ нь оролцогчоос тухайн гүйлгээний ач холбогдлыг нь харгалзан үзэж олгосон тусгай дугаар байна.

5.2. Дараалалд хүлээгдэж буй гүйлгээг оролцогчийн харилцах дансанд эх үүсвэр орж ирсэн даруйд дарааллынх нь дагуу дамжуулна.

5.3. Оролцогч нь дараалалд орсон өөрийн гүйлгээг цуцлах боломжтой ба төлбөр тооцоо хийгдсэн гүйлгээг цуцлах боломжгүй.

5.4. Энэхүү дүрмийн 3.1.6-д заасан клирингийн системийн үр дүнгийн төлбөр тооцоо нь “Эрэмбэ+FIFO” дараалалд хамаарагдахгүйгээр эхэлж хийгдэнэ.

5.5. Эрэмбэ нь 1-99 хооронд дугаарлагдах бөгөөд эрэмбийн дугаар өсөх тусам гүйлгээний ач холбогдол буурна.

5.6. Монголбанкны гүйлгээ 1-9 хооронд, оролцогчийн гүйлгээ 10-99 хооронд эрэмбэлэгдсэн байна.

5.7. Оролцогч нь Банксүлжээ системд дараалалд орсон гүйлгээнийхээ эрэмбийг өөрчилж болно.

5.8. Оролцогчийн харилцах дансны үлдэгдэл хүрэлцэхгүйн улмаас төлбөр тооцоо гүйцэтгэх боломжгүй болж, бусад оролцогчийн төлбөрийн чадварт нөлөөлснөөр тэдгээрээс өөрт хүлээн авах төлбөр тооцоо саатсан нөхцөл байдлыг Банксүлжээ системийн түгжрэл гэнэ. Банксүлжээ систем нь түгжрэлийг шийдвэрлэх механизмтай байна.

ЗУРГАА. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

6.1. Монголбанк нь Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 39.1 дэх хэсэгт заасны дагуу төлбөрийн найдвартай, аюулгүй байдлыг хангах, үүсэж болзошгүй төлбөр тооцооны эрсдэлийг бууруулах зорилгоор оролцогч өөрийн харилцах дансанд тодорхой дүнгээр барилт хийж нөөц тохируулна.

6.2. Оролцогч нь Банксүлжээ системд хандаж, өөрийн нөөцийг удирдана.

6.3. Энэ дүрмийн 6.1-т заасан нөөцийг зөвхөн клирингийн системийн үр дүнгийн төлбөр тооцоог саадгүй гүйцэтгэх, илгээсэн гүйлгээний шимтгэл төлөх зорилгоор ашиглана.

6.4. Оролцогч нь төлбөр түргэн гүйцэтгэх болон төлбөр тооцооны эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор “Төв банкны өдрийн зээлийн журам”-ын дагуу Монголбанкнаас эх үүсвэр зээлж болно.

6.5 Банксүлжээ системийн үйл ажиллагаанд Монголбанкны Эрсдэлийн Удирдлагын албанаас боловсруулсан бодлого, журмыг удирдлага болгон ажиллана.

ДОЛОО. ТӨЛБӨР ТООЦООГ ЗОГСООХ

7.1. Монголбанк нь дараах үндэслэлээр Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн шийдвэрийн дагуу оролцогчийн Банксүлжээ системийг ашиглах эрхийг хэсэгчлэн болон бүрэн түдгэлзүүлж болно:

7.1.1. Энэхүү дүрмийг мөрдөх боломжгүй болсон эсвэл удаа дараа зөрчсөн;

7.1.2. Төлбөр гүйцэтгэх чадваргүй болсон нь тогтоогдсон;

7.1.3. Тухайн оролцогчоос хамаарч системийн эрсдэл үүсэх нөхцөл байдал бий болсон бөгөөд Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 25.2 дахь хэсэгт заасны дагуу тус эрсдэлээс хамгаалах;

7.1.4. Шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэр гарсан.

7.2. Монголбанк оролцогчийн Банксүлжээ системийг ашиглах эрхийг түдгэлзүүлсэн тухай мэдээллийг бусад оролцогчдод тухайн ажлын өдөрт багтаан цахимаар шуудангаар мэдэгдэнэ.

НАЙМ. БАНКСҮЛЖЭЭ СИСТЕМД АШИГЛАГДАХ МЭДЭЭНИЙ ТӨРӨЛ БА КОД

8.1. Оролцогч нь Банксүлжээ систем рүү гүйлгээг илгээхдээ дараах цахим мэдээний төрлийг ашиглана:

Цахим мэдээний төрөл	Тайлбар
pacs.008	Хэрэглэгчийн гүйлгээ (төлбөр хариуцагч болон хүлээн авагч нь хоёулаа, эсвэл аль нэг нь хэрэглэгч байх)
pacs.009	Санхүүгийн байгууллага хоорондын гүйлгээ (төлбөр хариуцагч болон хүлээн авагч нь оролцогч байх)
pacs.004	Буцаалтын гүйлгээ

Оролцогч нь Банксүлжээ систем рүү дараах мэдээг илгээх боломжтой.

Цахим мэдээний төрөл	Тайлбар
camt.048	Нөөц өөрчлөх
camt.046	Клирингийн систем оролцогчийн нөөц лавлах
camt.056	Өөрсдийн илгээсэн үлдэгдэл хүрэлцэхгүйн улмаас хүлээгдэж буй гүйлгээг цуцлах
camt.007	Гүйлгээний эрэмбэ өөрчлөх

8.2. Банксүлжээ систем нь дараах цахим мэдээг оролцогчдод илгээж болно:

Мэдээний төрөл	Тайлбар
camt.054 Дебит нотолгоо	Тухайн оролцогчийн данснаас төлбөр хасагдсан мэдэгдэл
camt.998 Чөлөөт мэдээ	Зарлал, анхааруулга, бусад мэдээлэл дамжуулах
camt.052	Дансны хураангуй тайлан (дансны үлдэгдэл, нийт гүйлгээний тоо, дүн)
camt.053	Дансаар дамжсан гүйлгээний тайлан (гүйлгээний жагсаалт дарааллаараа)
camt.047	Клирингийн систем рүү оролцогчийн нөөцийн мэдээний хариу буцаах
camt.011	Клирингийн систем рүү нөөц өөрчлөгдсөн талаарх мэдээ
camt.025	Хүсэлт хүлээн авсан, татгалзсан талаар хариу мэдээ
pacs.002	Гүйлгээний төлөвийн талаарх мэдээ (хүлээлгэнд орсон эсвэл данс, БИК алдаатай, гүйлгээний цаг дууссан үед гүйлгээ амжилтгүй болсон талаарх хариу мэдэгдэл)
admi.002	Гүйлгээний цахим мэдээний бүтцийн алдаатай үеийн хариу мэдэгдэл

8.3. Банксүлжээ системээс оролцогчид буцаасан болон цуцалсан гүйлгээний шалтгааныг агуулсан цахим мэдээг илгээнэ.

ЕС. СИСТЕМИЙН НУУЦЛАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

9.1. Монголбанк нь Банксүлжээ системийн мэдээллийн болон оролцогчийн нэвтрэх эрхийн аюулгүй байдал, дараалалд байгаа гүйлгээг бүрэн хангана.

9.2. Банксүлжээ системд илгээсэн гүйлгээний тоо баримт, өгөгдлийн бүрэн бүтэн, үнэн зөв байдлыг тухайн оролцогч бүрэн хариуцна.

9.3. Оролцогч тоон гарын үсгийн мэдээлэл бүхий нууцлалын сертификатыг ашиглан Банксүлжээ систем рүү холбогдоно. Сертификатыг 2 жил тутамд шинэчлэн авна.

9.4. Банксүлжээ системийн үйл ажиллагааны нууцлалыг хангах зорилгоор оролцогч нь дараах үүргийг хүлээнэ:

9.4.1. Банксүлжээ системээр дамжиж байгаа гүйлгээний мэдээллийг нууцлах;

9.4.2. Банксүлжээ системийн аюулгүй, найдвартай, тасралтгүй байдалд сөргөөр нөлөөлж болохуйц төлбөр тооцооны системийн үйл ажиллагааны бүхий л хэлбэрүүдийг нууцлах, тус системийн техник хангамж нийлүүлэгч байгууллага, ажилтан болон бусад холбогдох этгээд энэхүү нууцыг хадгалах.

9.5. Монголбанк нь зөвхөн дараах мэдээллийг нийтэлнэ:

9.5.1. Банксүлжээ системээр дамжин хийгдсэн гүйлгээний нийт тоо, дүн зэрэг цогц мэдээлэл;

9.5.2. Банксүлжээ системийн талаарх тайлбар мэдээлэл.

АРАВ. ТАСРАЛТГҮЙ АЖИЛЛАГАА

10.1. Монголбанк нь Банксүлжээ системийг энэ журмын 4.1-т заасан хуваарийн дагуу тасралтгүй, найдвартай ажиллуулна.

10.2 Системд гэмтэл саатал гарах үед мэдээлэл солилцох үүднээс мэдээллийн технологийн болон төлбөр тооцоо хариуцсан албан тушаалтан, тэдгээрийг орлох ажилтны нэрсийн жагсаалт, холбоо барих утас зэрэг мэдээллийг оролцогч цахим шуудангаар Монголбанкинд хүргүүлж, нэрсийн жагсаалтад өөрчлөлт орох бүрд мэдэгдэнэ. (Хавсралт 3)

10.2. Монголбанк нь Банксүлжээ системийг хариуцан ажилладаг ажилтнуудын мэдээлэл, 10.1-т заасан албан тушаалтны холбоо барих мэдээллийг нэгтгэн, нийт оролцогчдод хүргүүлнэ.

10.3. Банксүлжээ систем доголдож, оролцогч хоорондын гүйлгээ тасалдахыг төлбөр тооцооны системийн гэнэтийн саатал гэнэ.

10.4. Төлбөр тооцооны системийн саатал нь дараах 2 төрөлтэй байна:

10.4.1. Оролцогчийн системийн;

10.4.2. Банксүлжээ системийн.

10.5. Оролцогчийн системийн гэнэтийн саатал:

10.5.1. Оролцогчийн системд гэмтэл, саатал гарсан тохиолдолд тухайн оролцогч нь саатлыг яаралтай сэргээн засварлаж, Банксүлжээ системд эргэн холбогдоно.

10.5.2. Оролцогч нь Банксүлжээ системд эргэн холбогдох боломжгүй болсон бөгөөд холболт хэвийн болохоос өмнө гүйлгээ хийх шаардлагатай тохиолдолд тухайн гүйлгээг цахим хэлбэрээр авчирч, өөрийн тоон гарын үсгийн мэдээлэл бүхий нууцлалын сертификат суулгасан токен төхөөрөмжийн тусламжтайгаар Банксүлжээ системээр дамжуулж болно.

10.6. Банксүлжээ системийн гэнэтийн саатал:

10.6.1. Банксүлжээ системд саатал гарсан тохиолдолд саатал гарснаас хойш 30 минутын дотор Монголбанк оролцогчдын мэдээллийн технологийн болон төлбөр тооцоо хариуцсан албан тушаалтнуудад мэдэгдэн, цаашид авах арга хэмжээний талаар зөвшилцөнө.

10.6.2. Банксүлжээ систем нь үндсэн төвд онцгой байдал үүсэх үед системийн тасралтгүй, найдвартай үйл ажиллагааг хангах зорилготой нөөц төвтэй байна.

10.6.3. Банксүлжээ систем нь онцгой байдлын үед ажиллах төлөвлөгөөтэй байна.

10.6.4. Нөөц төв рүү шилжүүлэх болон буцаах ажиллагааг батлагдсан төлөвлөгөөг удирдлага болгон ажиллана. Батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу Банксүлжээ системийн туршилтыг жилд 1-ээс доошгүй удаа гүйцэтгэнэ. Туршилтад бүх оролцогч хамтран оролцоно.

10.6.5. Банксүлжээ системийн оператор нь системийн гэнэтийн саатлыг Төлбөрт тооцооны газрын Хяналт зохицуулалтын хэлтэст нэн даруй мэдэгдэнэ.

АРВАН НЭГ. СИСТЕМИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, ХЯНАЛТ

11.1. Банксүлжээ системд өөрчлөлт хийхтэй холбогдуулан Монголбанкнаас дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

11.1.1. Оролцогчийн хэвийн үйл ажиллагаанд нөлөөлж болохуйц өөрчлөлтийг Банксүлжээ системд хийх тохиолдолд 30-аас доошгүй хоногийн өмнө нийт оролцогчдод цахим шуудангаар мэдэгдэж, холбогдох зааврыг хүргүүлнэ;

11.1.2. Хууль эрх зүйн эрсдэл үүсгэхгүйн тулд дүрэм, заавар болон бусад баримт бичигт шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.

11.1.3. Өөрчлөлт хийхээс өмнө оролцогчидтой хамтран туршиж, шаардлагатай гэж үзвэл туршилтын явцад Монголбанкны зүгээс оролцогчдод туслалцаа үзүүлнэ.

11.2. Банксүлжээ системийн дүрэмд өөрчлөлт оруулахтай холбогдуулан Монголбанкнаас дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

11.2.1 Дүрэмд өөрчлөлт оруулахдаа бүх оролцогчдоос санал авна.

11.2.2 Дүрэмд орж буй өөрчлөлтийг хэрэгжиж эхлэхээс 30-аас доошгүй хоногийн өмнө нийт оролцогчдод цахим шуудангаар мэдэгдэнэ.

11.2.3 Банксүлжээ системийн дүрмийг батлахдаа хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулж, эрх зүйн дүгнэлт гаргуулна.

11.3 Системийн дүрмийг Монголбанкны цахим хуудсанд ил тод байршуулна.

11.4 Системийн дүрмийг 2 жилд нэг удаа хянаж, эрх зүйн дүгнэлт гаргана.

АРВАН ХОЁР. ХӨЛС, ШИМТГЭЛ

12.1. Монголбанк нь Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу “Монголбанкны үйлчилгээний хөлс, шимтгэлийн ерөнхий нөхцөл”-д заасан шимтгэлийг тооцож, оролцогчийн данснаас суутган авна.

АРВАН ГУРАВ. МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

13.1. Оролцогч нь үүссэн маргааныг харилцан зөвшилцөх байдлаар шийдвэрлэнэ.

13.2. Оролцогч нь үүссэн маргааныг харилцан зөвшилцөх байдлаар шийдвэрлэх боломжгүй тохиолдолд Монгол Улсын холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.

АРВАН ДӨРӨВ. ХАРИУЦЛАГА

14.1. Энэ дүрмийг зөрчсөн буруутай этгээдэд Зөрчлийн тухай хуулийн 11.32-т заасан болон холбогдох бусад хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--- oOo ---

Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрмийн Хавсралт 1.

БАНКСҮЛЖЭЭ СИСТЕМИЙН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ЗОРИУЛАЛТ

№	Гүйлгээний зориулалт	Ангиллын код
1	Хэрэглэгчийн их дүнтэй гүйлгээ	CSCT
2	Оролцогч хоорондын төгрөгийн гүйлгээ	FICT
3	Оролцогчийн төлбөрийн чадварыг хангуулахтай холбоотой хийгдэх банк хоорондын зээл	LOAN
4	Оролцогчийн төлбөрийн чадварыг хангуулахтай холбоотой хийгдэх банк хоорондын хадгаламж	SAVE
5	Оролцогчийн төлбөрийн чадварыг хангуулахтай холбоотой хийгдэх банк хоорондын репо арилжаа, овернайт репо санхүүжилт	REPO
6	Овернайт хадгаламж	OVER
7	Бэлэн мөнгөний чектэй холбоотой гүйлгээ	CHEC
8	Үнэт цаастай холбоотой гүйлгээ	SECU
9	Аккредитивтай холбоотой гүйлгээ	ACCR
10	Клирингийн системийн үр дүнгийн төлбөр тооцоо	NCLS
11	Орон нутаг дахь банкны салбарууд төв салбараас бэлэн мөнгөний зузаатгал авах болон өгөх гүйлгээ	CASH
12	Валютын харилцах, хадгаламж байршуулах	CURR
13	Данс зузаатгах валютын гүйлгээ	CASH
14	Харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хийгдэх валют арилжааны гүйлгээ	CORT
15	Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн үнэт цаас худалдах, худалдан авах гүйлгээ	SECU
16	Зээл, зээлийн хүүг өгөх, авах, эргэн төлөх валютын гүйлгээ	LOAN
17	Санхүүгийн үүсмэл хэрэгсэлтэй холбоотой валютын гүйлгээ	OTHR

ГҮЙЛГЭЭНИЙ СУВАГ

№	Тайлбар	Код
1	Бизнесийн гүйлгээ – Гүйлгээ илгээгч нь байгууллага, хүлээн авагч нь байгууллага эсхүл иргэн байна	B2B
2	Нягтлан бодох бүртгэл, түүнтэй адилтгах бусад системээр – Оролцогчоос илгээж байгаа өөрийн гүйлгээ	CORE
3	Засгийн газрын шийдвэрийг үндэслэн хийгдэх гүйлгээ	GOVT
4	Интернет банкаар буюу гар утас болон компьютер ашиглан оролцогчийн вэб хөтөч ашиглан хийгдэх гүйлгээ	INTR

5	Мобайл банк болон мессэж банк ашиглан хийгдэх гүйлгээ	MOBL
6	Теллерээр.	TELR
7	Киоск, цахим хэтэвч эдгээртэй адилтгах төхөөрөмжөөр хийгдэх гүйлгээ	INST
8	Залруулгын гүйлгээ	ADJS
9	Монголбанкны гүйлгээ	CSDP
10	QR хийгдэх гүйлгээ	PRCH
11	Бусад	OTHR
12	Монголбанк нь шаардлагатай үед гүйлгээний сувгийг нэмж болно.	

Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрмийн Хавсралт 2.

БАНКСҮЛЖЭЭ СИСТЕМИЙН ЦАГИЙН ХУВААРИЙГ СУНГАХ ХҮСЭЛТ

Хүсэлт гаргагчийн бөглөх мэдээлэл

Огноо		20..... оны сарын өдөр
Хүсэлт гаргасан	Оролцогчийн нэр	
	Газар, хэлтэс	
	Мэргэжилтэн	 /...../ нэр гарын үсэг
	Газрын захирал	 /...../ нэр гарын үсэг
Шалтгаан		

Зөвшөөрөл олгосон: ТТГ-ын захирал /...../

Банксүлжээ системийн зохицуулагчийн бөглөх мэдээлэл

Цаг сунгасан хугацаа	 цаг минут - цаг минут хүртэл		
Дамжуулсан гүйлгээ	Тоо	Дүн	Тайлбар
Шимтгэлийн хэмжээ			
Цаг сунгасан системийн зохицуулагч	 /...../		
	нэр	гарын үсэг	

Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрмийн Хавсралт 3.

МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ АЖИЛТНУУДАЙ ХОЛБОГДОХ МЭДЭЭЛЭЛ

[illegible]

БАТЛАВ.

Монголбанкны Ерөнхийлөгч

.....

/ /

БАТЛАВ.

.....

.....

/ /

**ИХ ДҮНТЭЙ ТӨЛБӨРИЙН СИСТЕМИЙН
ОРОЛЦОГЧТОЙ БАЙГУУЛАХ ГЭРЭЭ**

20... оны ...дугаар
сарын...-нөдөр

Дугаар ...

Улаанбаатар хот

Энэхүү “Их дүнтэй төлбөрийн системийн оролцогчтой байгуулах гэрээ” (цаашид “Гэрээ” гэх)-г нэг талаас **Монголбанк**, нөгөө талаас (цаашид “оролцогч” гэх) нар Иргэний хуулийн 189.5 дахь хэсэг, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйл болон холбогдох бусад зохицуулалтыг үндэслэн дор дурдсан нөхцөлийг харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Гэрээний зорилго нь Их дүнтэй төлбөрийн систем (цаашид “Банксүлжээ систем” гэх)-ийн оролцогч хоорондын төгрөгийн болон гадаад валютын төлбөр тооцоог үнэн зөв, найдвартай, тасралтгүй гүйцэтгэхтэй холбогдуулан Монголбанк болон оролцогч (цаашид хамтад нь “талууд” гэх)-ын эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлагыг тодорхойлоход оршино.
- 1.2. Гэрээгээр зохицуулах харилцаанд Монгол Улсын Иргэний хууль, Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хууль, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж болон “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-ийг удирдлага болгоно.

Хоёр. Монголбанкны эрх, үүрэг

2.1. Банксүлжээ системийн оролцогч хоорондын төлбөр тооцоо гүйцэтгэх харилцаанд Монголбанк нь дараах эрхтэй:

2.1.1. Монголбанк нь оролцогчоос илгээсэн төлбөрийн даалгаврын тоо ширхгийг үндэслэн, гүйлгээний шимтгэлийг дор дурдсан хугацаанд оролцогчоос нэхэмжлэх ба тухайн оролцогчийн харилцах данснаас үл маргах журмаар суутган авна:

- 1/ Банксүлжээ системийн гүйлгээ дамжуулах цагаар дамжуулсан төгрөгийн болон валютын гүйлгээний шимтгэлийг дараа сарын ажлын эхний 3 өдөрт багтаан;
- 2/ Алдаатай гүйлгээг залруулах зорилгоор Банксүлжээ системийн гүйлгээ дамжуулах цагийг сунгасан тохиолдолд шимтгэлийг тухай бүрд нь;
- 3/ Төлбөрийн даалгавар ирүүлэн төлбөр тооцоо гүйцэтгэсэн бол шимтгэлийг тухай бүрт нь;
- 4/ Системийн цаг сунган гүйлгээ дамжуулсан тохиолдолд шимтгэлийг тухай бүрт.

2.1.2. Дараах тохиолдолд оролцогчийн гүйлгээг буцаана:

- 1/ Банксүлжээ системийн мэдээний төрөл, код, бүтэц, огноог буруу илгээсэн;
- 2/ Банксүлжээ системийн ажиллах цагийн хуваарийн дагуу ирүүлээгүй;
- 3/ Банкны кодчиллын системд бүртгэлгүй банкны салбар, нэгж рүү илгээсэн буюу эсвэл салбар, нэгжээс төвөөрөө дамжуулан тухайн оролцогч руу илгээсэн.

2.1.3. “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-ийн 3.3-т заасан нөхцөл бүрдсэн тохиолдолд Монголбанк оролцогчийн харилцах данснаас зарлагын гүйлгээ хийнэ.

2.1.4. Оролцогчийн илгээсэн төлбөрийн даалгаврын дагуу хийгдсэн гадаад валютын гүйлгээнд төлбөр дамжуулагч гадаадын банк шимтгэл авсан тохиолдолд шимтгэлийг тухай бүр оролцогчийн харилцах данснаас суутган авч үндсэн баримтаар хангана.

2.2. Монголбанк Банксүлжээ системийн оролцогч хоорондын төлбөр тооцоо гүйцэтгэх харилцаанд дараах үүрэгтэй оролцоно:

2.2.1. Ажлын өдөр оролцогчийн төгрөгийн болон гадаад валютын гүйлгээг тухайн оролцогчийн Монголбанканд дээрх дансаар дамжуулан гүйцэтгэнэ.

- 2.2.2. Оролцогчийн төгрөгийн болон гадаад валютын төлбөр тооцоог “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-д зааснаар Банксүлжээ системийн ажиллах цагийн хуваарийн дагуу гүйцэтгэнэ.
- 2.2.3. Банксүлжээ системээр дамжиж буй оролцогчийн төлбөр тооцоог үл саатуулан гүйцэтгэнэ. Оролцогчийн харилцах дансны үлдэгдэл хүрэлцээгүйн улмаас дараалалд орсон гүйлгээ үүнд хамаарахгүй.
- 2.2.4. Оролцогчийн харилцах данснаас суутгасан үйлчилгээний шимтгэлийн холбогдох тооцооллыг оролцогчид мэдэгдэнэ.
- 2.2.5. Монголбанк нь хэрэглэгчийн [1] гадаад валютын төлбөр тооцоог гүйцэтгэхгүй.
- 2.2.6. СВИФТ-ийн сүлжээгээр дамжин хийгдэх гадаад валютын төлбөрийн даалгаврыг ажлын өдрийн 16:00 цаг хүртэл хүлээн авч, оролцогчийн гадаадаас татсан зузаатгалын гүйлгээг 16:40 цаг хүртэл харилцах дансанд нь бүртгэнэ.
- 2.2.7. Банксүлжээ системээр дамжиж буй төлбөрийн даалгаврын нууцлал, аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцна.
- 2.2.8. Оролцогчийн орон нутаг дахь салбарт бэлэн мөнгө зузаатгах гүйлгээг 9:10-14.00 цаг хүртэл гүйцэтгэнэ.
- 2.2.9. “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-ийг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллана.

Гурав.Оролцогчийн эрх, үүрэг

- 3.1. Банксүлжээ системийн оролцогч хоорондын төлбөр тооцоо гүйцэтгэх харилцаанд оролцогч нь дараах эрхтэй:
- 3.1.1. Монголбанкнаас харилцах дансны хуулга болон үйлчилгээний шимтгэлтэй холбоотой мэдээллийг авч болно.
- 3.1.2. Оролцогч нь төлбөр тооцоог үнэн зөв, түргэн шуурхай гүйцэтгэхтэй холбоотой санал, гомдлоо Монголбанкны Төлбөр тооцооны газар (цаашид ТТГ гэх)-т тавьж шийдвэрлүүлнэ.
- 3.1.3. Оролцогч нь Монголбанкан дахь валютын харилцах дансандаа бэлэн валют тушааж, бэлэн валютын зузаатгал авч болно.

3.2. Банксүлжээ системийн оролцогч хоорондын төлбөр тооцоог гүйцэтгэх харилцаанд оролцогч нь дараах үүрэгтэй:

3.2.1. Энэхүү гэрээний 2.2.1-д заасны дагуу Монголбанкн дээрх өөрийн дансаар дамжуулан төгрөгийн болон гадаад валютын төлбөр тооцоог гүйцэтгэнэ.

3.2.2. Оролцогчийн төлбөр тооцооны систем нь Банксүлжээ системийн ажиллах цагаар Банксүлжээ системтэй байнгын холболттой байх ба гүйлгээ/төлбөрийн даалгаврыг “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-д заасан ажиллах цагийн хуваарийн дагуу илгээнэ.

3.2.3. “Их дүнтэй төлбөрийн системийн дүрэм”-ийг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллана.

3.2.4. Үйлчилгээний шимтгэлийг энэхүү гэрээний 2.1.1-д дурдсан хугацаанд багтаан төлнө.

3.2.5. Банксүлжээ систем рүү илгээж, хүлээн авч буй төлбөрийн даалгаврын нууцлал, аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцна.

3.2.6. Оролцогч нь банк хоорондын захын үйл ажиллагаа болон валютын зузаатгалтай холбоотой гадаад валютаар хийгдэх дотоод төлбөр тооцоог Монголбанкнаас тусгайлан үүсгэсэн холболтоор эсвэл Банксүлжээ системээр дамжуулан гүйцэтгэнэ.

3.2.7. Оролцогч нь 3.2.6 дахь холболтоор дамжин хийгдэх гадаад валютын гүйлгээ/төлбөрийн даалгаврыг илгээхдээ нууцлал, аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцна.

3.2.8. Монголбанкаар дамжуулах гүйлгээ/төлбөрийн даалгаврын бүрдүүлбэрийг зохих журмын дагуу хангана.

3.2.9. Харилцах дансны үлдэгдлийн баталгааг улирал бүр гаргаж, дараа сарын ажлын эхний 3 (гурав) хоногийн дотор баталгаажуулна.

3.2.10. Оролцогч нь Монголбанкн дахь харилцах данснаас бэлэн валютын зузаатгал авах, төлбөрийн даалгавраар шилжүүлэг хийхэд тухайн баримтыг баталгаажуулах ажилтнуудын гарын үсгийн баталгааг гарган өгч, өөрчлөгдөх тухай бүрд шинэчлэн ирүүлнэ.

3.2.11. Монголбанкаар дамжуулан төлбөр тооцоо гүйцэтгэхдээ “Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллага /Financial Action Task Force/-аас гаргасан 40 зөвлөмж”-ийг дагаж мөрдөнө.

Дөрөв.Хариуцлага

- 4.1. Гэрээгээр хүлээсэн үүрэг, нөхцөлийг зөрчсөнөөс гуравдагч этгээдэд хохирол учруулсан бол үүссэн хохирол, зардлыг буруутай тал бүрэн хариуцаж, барагдуулна.
- 4.2. Энэхүү гэрээг зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол гэм буруутай этгээдэд Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хууль, Банкны тухай хууль, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль, болон Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэх бөгөөд буруутай тал нөгөө талдаа учирсан хохирлыг хариуцан арилгана.

Тав.Маргаан шийдвэрлэх

- 5.1. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг харилцан зөвшилцөх байдлаар шийдвэрлэх ба зөвшилцөж эс чадвал маргааныг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Зургаа.Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

- 6.1. Талууд нь харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр нэмэлт гэрээ байгуулах замаар энэхүү гэрээний нөхцөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.
- 6.2. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар Монголбанк бичгээр санал ирүүлснээс хойш ажлын 30 хоногийн дотор нөгөө тал хариу ирүүлээгүй бол уг өөрчлөлтийг зөвшөөрсөнд тооцно.
- 6.3. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар Монголбанкнаас гарсан шийдвэр талуудын холбогдох эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдгээр баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болох ба гэрээний салшгүй хэсэг гэж үзнэ.
- 6.4. Гэрээнд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг бичгээр 2 (хоёр) хувь үйлдэнэ.

Долоо.Бусад зүйл

- 7.1. Аль нэг тал нь гэрээг цуцлах тухай саналаа нөгөө талдаа 60-аас доошгүй хоногийн өмнө албан бичгээр мэдэгдэх бөгөөд талууд цуцлах саналыг харилцан зөвшилцөж шийдвэрлэнэ.
- 7.2. Талууд гэрээтэй холбоотой харилцан солилцох аливаа мэдээллийг бичгээр солилцоно.

Найм.Гэрээ хүчин төгөлдөр болох

- 8.1. Энэхүү гэрээ нь талуудын холбогдох эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, баталснаар хүчин төгөлдөр болно. Гэрээг 2 (хоёр) хувь үйлдэх бөгөөд хувь тус бүр хуулийн өмнө хүчин төгөлдөр байна.
- 8.2. Талууд гэрээг 20.. оны дугаар/дүгээр сарын-ний/ны өдрөөс эхэлж 3 (гурав)-н жилийн хугацаанд мөрдөнө.
- 8.3. Талууд гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар санал гаргаж, гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулаагүй эсвэл шинэчлэн байгуулаагүй тохиолдолд гэрээг дахин 3 (гурав)-н жилээр сунгасанд тооцно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

МОНГОЛБАНК-ийг төлөөлж:

.....-г төлөөлж:

ТТГ-ын захирал

Гүйцэтгэх захирал

.....

.....

/...../

/...../

[1] Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 5.1.10-т заасныг ойлгоно.